

JOSEPH TAUBER

ur. 1919; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	Lublin, dwudziestolecie międzywojenne, edukacja, cheder, szkoła powszechna

Edukacja w przedwojennym Lublinie

Jak byłem mały, to chodziłem do chederu, naprzeciwko mieliśmy Talmud Tora, taką szkołę żydowską dla dzieci. Było tam jak teraz w szkole.

Później zacząłem chodzić do szkoły powszechnej na Czwartku. Od pierwszej klasy do siódmej byłem tam. Mam jeszcze świadectwo ukończenia szkoły. Pamiętam, [że] już w czwartej klasie, robili oddzielne klasy dla żydowskich dzieci i polskich dzieci. Nieraz napadała na nas młodzież ze szkoły.

W siódmej klasie było [nas] dwoje Żydów, ja i jeszcze kolega, [jego] rodzice mieli jatkę, [nazywali się] Biderman. Oni byli bogatsi, [niż] my. Nie miałem książek, [dlatego] chodziłem do nich uczyć się.

Język niemiecki był lżejszy dla mnie [niż dla] Polaków. Miałem [z niego] lepsze stopnie [niż za] inne, bo niemiecki jest trochę podobny do żydowskiego. Pisze się inaczej, ale ja mogę [go] zrozumieć. [Gdy] będę rozmawiał z Niemcem, to będę rozumieć, co on mówi.

Mieliśmy jednego specjalnego [nauczyciela], uczył nas historii żydowskiej. Jak Polacy mieli historię Polski, to myśmy mieli żydowską w ten czas.

Później, już w tych starszych klasach, mniej Żydów było, wtenczas ciężko było się uczyć, bo biedni byli, trzeba [było] iść do pracy. Zacząłem pracować [jak] miałem czternaście lat, czternaście- piętnaście. Ukończyłem siedem klas szkoły, [a] później zaczęło się gimnazjum, [za które] trzeba było płacić.

Rodzice znaleźli kogoś, kto [był] kamasznikiem i rok czasu to on nic nie płacił. Później już dawał złotówkę za tydzień, było trochę lżej. Rok czasu jak się szło uczyć jakiegoś rzemiosła, to trzeba było pomagać żonie tego patrona, pilnować dzieci, robić zakupy. Tak było przed wojną. Ze mną jeszcze dwoje pracowało u tego mistrza, ja byłem uczniem, a oni już byli pracownikami.

Data i miejsce nagrania	2011-03-30, Paryż
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Marta Tylus
Redakcja	Weronika Prokopczuk
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"